

„Soča“ izhaja vsak petek na velja po pošti prejemana tudi v Gorici na dom pošiljanja:

Vse leto . . . . f. 1.10

Pol leta . . . . " 20

Cetrt leta . . . . " 30

Pri oznanih in tako tudi pri „postaličah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če so tiška 1 kraj

7 " " " 2 "

6 " " " 3 "

Za veče cerke po prostora.

SOČA

Prusija in Avstrija.

Vsek narod ima svoje dobre pa tudi svoje slabe lastnosti; v vsakem narodu najhajo se debla, v katerih so katere narodne lastnosti globoče vrezane ne glede v drugih sodeblib. Nemški narod ponaša se z omiko in učenoatjo; in to do neke meje po pravici. Razne vede prišle so v Nemčiji do visoke stopinje in omika je močno razširjena. Podlaga nemški omiki in vedi je v prvi vrsti krčanstvo, v drugi vrsti prešla omika sedanjih romanskih in prejšnjih greških narodov. Pred sedanjem omiku bili so Nemci divji in po sedanjem omiku bodo zopet divji, kakor kažejo njih najboljši možje.

Temu se ni čuditi; kajti preveč dobrega so užili in zametavajo podlogo, na kateri so veliki postali, ter smatrajo same sebe kot edini vir: moči, pravice in resnice. To so delali najprej njih modrijani v šolah; zdaj pa delajo to njih učenci v politiki, hoteči posnemati Aleksandra, ki je hotel imeti le eno veliko državo na svetu, in Kserkса, ki je hotel morje krotiti z verigami, katere je vanj metal. Neizmerna oholost in popolni odpad od katoliških načel značijo dejanja in početja sedanjih nemških mogočev, Prusov. To dobro nemškega naroda znalo si je pridobiti politično vodstvo v Nemčiji, dasi ni nemško, ampak ponemčeno iz raznih slovanskih plemen.

Pred stoletji odvrgli so Prusi katoliško vero in slovanski jesik ter so postali pogolten narod, kateri gospoduje in preseda katoliškim Nemcem, ki so ga do grla siti. Nemški liberalci vseh veroizpovedanj, posebno židi in prostozidarji, odpadniki raznih narodov in hlapci po duhu, so njegovi zavezni, hvalilci in priporočevalci. Tudi v Avstriji imamo Nemce, ki se popolnoma zlagajo s prusko politiko ter hvalijo in povzdigujejo silo in krivico proti drugim narodom.

Nositelj pruske politike in pruskega duha je sedanji državni kancelar Bismark, ki je imel nedavno zanimiv govor o Poljakih, ki prebivajo na Pruskom, katerih je nad 2 milijona. Rekel je, da jih je preveč, da se širijo, da jih bo treba zmanjšati na številu in v to svrhu odvzeti poljskim plemičem, ki so vasi zvesti katoličani, posestvo proti odškodnini in denarju. To načelo silovitosti vzbudilo je med novoščenimi Nemci nepopisljivo veselje. Nemški klub državnih posancev na Dunaju izrekel je svoje priznanje in zahvalo Bismarku za njegovo državniško iznajdbo, ki naj bi se prenesla tudi v Avstrijo.

LISTEK.

Standrež ali St. Andrež.

Kot občinski tajnik imam priložnost opazovati, na koliko načinov se pišejo imena onih vasi na Goriškem, ki so imenovane po katerem svetniku. Bral sem že: Standrež, St. Andrež, Štandraž, St. Andraž, Standrej, St. Andrej, Sv. Andrej, Šent Andrej; Števerjan, St. Florijan, St. Ferijan, St. Ferján, Sv. Ferijan, Sv. Florijan, Števerjan; Štivan, St. Ivan, Sv. Ivan; Šlorenc, Slovenc, St. Lorenc, Sv. Lorenc. O imenih vseh drugih vasi bi se dalo kaj enacega nавesti. Prav bi bilo, da bi se določilo enkrat za zimraj, kakor naj se pišejo po svetoščnih imenovanih vasi, ker drugače se ne ognemo negotovosti glede njih pisave.

Treba bi bilo pred vsem določiti, ali se imajo pri imenovanju slovničarji ravnati po ljudstvu ali ljudstvo po slovničarjih; ali se imajo pisati imena takih vasi, kakor imena patronov, ali pa po izgovoru ljudstva. Menim, da odgovor na to vprašanje ni težak. Pri imenovanju vasi mora nam biti izgovor ljudstva določenega kraja merodajen, ker drugače se bodo lastna imena na eden način pisala na drug pa izgovarjala. Usemimo v izgled „Standrež“. Naj stopijo vsi učenjaki, slovničarji, literati in etimologi na noge in naj ukazajo pod globo, da se mora ime tukajšnje vasi izgovarjati: Sant Andrež, Sant Andraž, Sveti Andrej,

Zdi se, da ti osrečevalci narodov ne vejo, da v Avstriji imamo že može, ki delujejo po sličnem receptu, ki je Avstriji čez vse poguben. Prustvo je nastalo in se vzdržuje po sili, dokler bo sila veljala. Avstrija je načala in se vzdržuje po varstvu, katero daje posameznim narodom. Ako bi to varstvo nehalo, ako bi se uvedla kruta sila, potem bi bila Avstrija na eni stopinji s Prusijo, potem bi zgubila pogoj svojega obstanka, kajti to je gotovo, da gledé krute sile jo Prusija nadkriluje. Tega nekateri Nemci nočejo umeti, marveč delajo z vso močjo, ki jim je na razpolago, na to, da bi slovanske narode ovirali v njih naravnem razvoji. V ta namen imajo liberalni Nemci in italienskimi prosto roko proti Slovenom, da rušijo živ zid, ki brani Avstrijo na zunaj, in da si pridobivajo najkrepkejših zaveznikov v odpadnikih, kakor nas uči vsakdanja skušnja.

Neverjetno je, kako morejo biti politični možje tako kratkovidni, da ne spoznajo, kako irredentov in prusakov boj proti avstrijskim Slovenom muči čete avstrijskih sovražnikov, ki se pomnožujejo s slovanskimi omahljivci in odpadniki. Irredenti v Italiji, n. pr. Bonghi, javno pripoznavajo moč odpadništva, ker so odkrili srčni; ali nekateri možje so tako navzeti sovražce do Slovenov, da tega nočejo videti, ter z zadovoljnim očesom gledajo klanje irredente in prusakov z mirnimi slovanskimi državljanji. Enkrat sprevidijo tudi ti gospodje pogubljive poti, po katerih hođajo zdaj; ali kdo popravi škodo, katero pouzročujejo se svojo prusko-irredentsko politiko?

Slovenci ostanemo v tem boji zvesti svojemu načelu: za vero, dom, cesarja. Mi spoznavamo in priznavamo, da pravica je zgodovinska podlaga avstrijski državi, zato bomo vedno borili se za vsestranske pravice proti pruskemu in irredentskemu nasilju. Naš boj je boj za svobodo, za pravico, za obstanek slavne države, ki bo neupogljiva, dokler bo zvezeta načelom, po katerih je vzrostila. Z nami so vsi pošteni, Avstriji zvesti Nemci in Italijani.

Blagovoljen svet kmetovalcem goriške okolice.

(Dalje.)

Neugodna vremena (tukaj govorim samo o deževanju) delajo mnogokrat kmetovalcem hude pregla-

Sveti Andraž, Sant Andrej, Sveti Andrej ali pa kako drugače, izgovarjalo bode naše ljudstvo vedno „Standrež“. V uradnih spisih nahajam pisano „Standrež“ ne pa „St. Andrež“. Ta pisava se mi zdi tudi edina prava. St. Andrež moralno bi se brati „Sant Andrež“ („Santandrež“), ker pika pomeni skrajšano besedo. Kakor beremo „Sv. Ivan“, Sveti Ivan in ne „Svivan“, tako bi morali brati „St. Andrež“: „Sant Andrež“ („Santandrež“), ne pa „Standrež“. Šmarje nihče ne piše „St. Marija — Santa Marija“; Štanjal ne Sant Dajnej itd. zakaj bi ne pisali tudi: Standrež, Šempeter, Štmaver, Šmartin itd., da bi se že iz pisave vedelo, kako ljudstvo vas res imenuje.

Pa mi kdo poreče, da bi se morala po mojem mnenju razne po istem svetniku imenovane vasi razno pisati. Temu jaz pritrjujem. Kjer ljudstvo izgovarja „Sveti Ivan“, naj se piše „Sv. Ivan“; „Sant Ivan“ naj bi se pisalo: St. Ivan; Šivan pa: Štivan. Pri Trstu je Sv. Ivan (Svet Ivan); pri Devinu je Štivan; kje drugod St. Ivan (Sant Ivan); zopet drugod močne Sv. Janez. Pri Gorici je Standrež; na Koroškem je menda Štandraž; pri Trstu Sv. Andrej; v eni deželi je vas: Šmihel, drugi je Sv. Miha v tretji St. Mihel itd. Ime iste vasi pa naj se piše vedno enako.

Naj slednjič še omenim, da ime: „St. Andrež“, kakor časopisi prinašajo, ni uzeto ne po patronu tukajšnje vasi, ne po izgovoru ljudstva; ne zdi se mi tedaj opravičeno. — Ce bi imenovali vas, kakor imenujemo krajnega patrona, bi morali reči „Sv. Andrej“; če jo pa hočemo imenovati po izgovoru tu-

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakaricah v gospodski ulici blizu „treh krovov“, na starem trgu in v nanski ulici ter v Trstu, via Casanova, 3.

Dopisi naj se blagovoljno posiljavajo med isti „Soče“ v Gorici Via Moreto 12, I., načrtnina pa opravnitvijo „Soče“ Via della Croce nr. 4. II.

Rokopisi se ne vratajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. Delačem in drugim neprimožnim se naročnina zniža, skupaj, skupaj se oglaša pri opravnitvitu.

vice in težave ne samo poleti, marveč tudi o drugih letnih časih, a to ne samo kmetovalcem nego tudi drugim ljudem. Tako je tudi to zimo večjidel deževno, mokro neprjetno vreme. Ne more se skoraj nobeno delo pod milim nebom opravljati; kmetovalcem zastaja delo po vinogradih in drugod. Kako prijetno je tukaj tudi po zimi, kadar je vreme lepo, ugodno! Vse dela zunaj, posebno po vinogradih. Obrezujejo, vežajo, okopujejo trto, ali pa napravljajo les za trto in kurjavo, opravljajo stelje za živilo in opravljajo druga kmetijska dela. A kaj hočemo! Bog ima v svoji oblasti ugodna in neugodna vremena, sedaj daja nam lepo ugodno vreme, sedaj pa neugodno, neprjetno. Sprejemati moramo oboje iz božje roke. Kakor sprejemamo ugodno, lepo z veselim srcem, tako moramo tudi neugodno sprejemati vsaj z udatostjo, potrežljivostjo. In tako kmetovalca neugodno vreme ne nadleguje samo pri sušenji živilske krme, marvač tudi pri drugih pridelkih. V pojaznilo še par izgledov. Sadna drevesa na primer nastavila so preteklo leto polno cvetnih popkov ter nas navdajajo se sladkim upanjem. A uže zdaj pravimo z neko skrbjo: Ako Bog da lepo vreme o cvetnem času, da Bog obvaruje, nadamo se obilno sadja. Tudi preteklo leto je sadno dreve precej lepo cvetlo, a prabilni dež nam je skoraj vse sadje pobral.

Kako žalostno je tudi, kadar se trgatev bliža, a žlahtno grozje zaradi preobilnega dežja; jame potoci, da celi grozdi odpadajo in gajijo! A kdo more pri tem kaj pomagati, ko sam ljubi Bog, katerega smo dolžni prositi tudi ugodnega vremena za zemeljske pridelke?

Ali ljubi kmetje! na to vas moram opozoriti, da si v nekaterih pridelkih tudi proti neugodnemu vremenu moremo nekoliko pomagati. In to smo tudi dolžni storiti, zato nam je Bog dal razum. In prav k temu bi jaz rad s tem dolgin pisanjem dovedel. Menim, da sem dovolj jasno razložil, kako si lahko pomagate pri sušenji medike in drugi snake krme. Zato se moj blagovoljni svet kakor rudeča nit vije skoni ves ta dopis, in priporočilo je morda tudi dovolj toplo.

Pomagaj si toraj kmet sam in pomagal ti bode Bog. Ko bi pa ne hotel sam si pomagati, in bi mesto tega le godnjal, jezik se nad slabim vremenom, ali celo vreme preklinjal in tako posredno Boga smegla, od katerega nam vendar tudi neugodna vremena prihajajo, — vprašam te, kaj si boš s tako nespametjo

kajšnjega ljudstva in naših dobrih znancev, pisati moramo „Standrež“. Jaz se držim ljudskega izgovora in bivšega obč. tajnika ter pišem vedno „Standrež“. — Hvalezen bom vsakemu, ki ni mojega mnenja, če se v „Sodi“ oglaši. Več odi ved vidi.

Cerkvene pesni, nabbrane med slovenskim narodom. Zvezek I. Izdal in založil cecilijsko društvo za goriško nadškofojo. 1885. Nationa Klein in Kovač v Ljubljani, v veliki osmerki, str. 32.

Tako se zove najnovejše muzikalno delo, kero je cecilijsko društvo goriško svojim udom podslilo kot darilo za l. 1885. Zvezek I. obsegajo 16 cerkvenih pesmi, ktere sta, kakor predgovor pravi, na Tolminskem in na Cerkljanskem nabrala in harmonizirala č. gg. I. Kokšar, kaplan v Cerknem, in D. Fajgelj, učitelj v Tolminu. — Kar se tiče besed, harmonizacije in napevov, moramo v obče redi, da so popolnoma cerkveni, dostojni hiše božje. D. Fajgelj harmonizacija je tem pristrostim cerkvenim napevom prav prikladna, lahka in gibčna, glede cerkvenega stila — vzorna. Tudi I. Kokšar se je v treh pesni pokazal kot spretnega in nadarjenega harmonika. Napevi so takoj „melodijozni“, da bodo celo cecilijskim nasprotnikom dopadali; da, nam se celo zdi, da sta se omenjena skladatelja še pretesnosrčno držala narodne melodije, poskočnega ritma in vseh onih „pristiklin“, ktere so povci in pevki in prvočemu napevu pridigli. Te velja o 1. pesni „o dete ljubljeno“ in posebno o 9. pesni „Oko jokaj, moč pokaj“, kjer se v osmerki

pomagal? Le Boga bi grdo žalil, nevrednega se skazal božjega blagoslova in svojo dušo očodoval.

Zato prosim vas, ljubi kmetovalci! poprimit se mojega nasveta, nikar ne kvarite te dalje izvrstne krme po tleh, marveč spravljam jo v kozolce ali na ostrgace, da jo le od tak vzdignite. Da me bote raje ubogali v svoj prid in dobiček, povzamem tu še enkrat ob kratkem veliko koristi, katere si tako lahko in gotovo pridobite, če se udaste blagovojnemu mojemu nasvetu.

1) Pripravljali si bote izvrstno krmo tudi pri nengodnem, deževnem vremenu, in to menim, je glavna stvar. Imeli bote dobiček, katerega tudi slepec lahko otipa.

2) Vsako kočjo vzdignite ob svojem času, to je ko je godna, od tak brez osir na vreme in tako naredite prostor račili naslednje kočje. Da, vsako leto pridebiti bližu eno kočjo, en mesec, katerega ste več let zarad slabega vremena zhubili s tom, da ste blago dolgo, dolgo po tleh valjali. Prihranite si tudi mnogo nepotrebaega dela in ne bote nežnih perec medikov na njivi očesali in puščali.

3) Ne bote več nedej in praznikov zarad srečanja z hlapčevakim delom skrunili, in svojim dušam škodevali, in to menim je tudi mnogo vreden dobiček. Prav tako si prihranito mnogo skribi, tuge, nejvelje, godnjana ali celo kletvine proti slabemu vremenu, torej bote tudi ljublji Bogu in on bo imel še vedje skrb za vaše dobro.

Mari pa nekateri sedaj porečajo, da se mi je medika v pridigo prevrgla!

Nič ne de, de tudi moralno, učastveno stran tukaj malce povdarjam — saj zapisana beseda dalje ostane nego izumrjena. Meni je na tem ležeče, da bi mojemu svetu kolikor mogoče ugadel pot do tistih, katerim je namenjen, in v ta namen morda ne bode napacno, da sem tudi na moralno struno malce brenčnil.

Sedaj pa hočem še eno in sicer resno besedo spregovoriti z našo kmetijsko šolo, oziroma z njenim vodstvom in nadzorstvom.

Kmetijska šola je deželna naprava, vzdrževana z deželnimi davki. Zato pa ima dežela, oziroma imajo davkoplačevalci pravico, zahtevati od kmetijske šole vzorno kmetovanje v vsaki stroki, spadajoči v njen področje. Ako si ne bode prizadevala biti v resnici uvor kmetovanju, primerenemu naši deželi, si ne prizadeti in ne pridobi želenega zaupanja pri tukajšnjih kmetovalcih. Nadzorstvo kmetijske šole naj ne zabi, da ono ne raspolaga se svojim marveč z deželnim denarom na kmetijski šoli, da je toraj le oskrbnik deželnega blaga. Za tega del tukaj smelo trdim, da moj nasvet kmetovalcem je za kmetijsko šolo strogo p o v e l j e, ne od strani moje malenkosti, nego od zdrave pameti in smotra in namena kmetijske šole. Žalostno dovolj, da je kmetijska šola toliko let avno dolžnost v tej stroki spregledala in zanemarjala. Jaz sem preverjen in menim, da se ne motim, da, ako bi bila začela kmetijska šola obeh oddelkov uže v prvem začetku svojega obstanka mediko in drugo enako krmo srušiti tako, kakor jo sušijo pametni kmetovalci po drugih deželah, bi jo bili tukajšnji kmetovalci gotovo uže zdavnaj posnemali. In koliko dobička bi imela od tega naša dežela?

Da bi naša kmetijska šola do sedaj ne bila vedela, kako se pravilno detolja suši, tega ne verjamem; da je pa do sedaj v tem tako nemarna bila, enako tukajšnjem kmetom, to je pa dovolj žalostno. Kmetijska šola, oziroma njen vodstvo in nadzorstvo

naj ne zabi, da kvar, ki se z nemarnostjo in zakrivljeno nevednostjo naredi na šolskem zemljišči, je škoda deželi, in da je vila, oziroma njen vodstvo ali nadzorstvo, iz pravčnosti — ex justitia — dolžna deželi škodo povrniti, enako vsakemu grajskemu oskrbniku, ki je v enakem slučaju nasproti svojemu gospodarju. (To pravilo velja za vso upravo; zato naj se pazi pesod in pri vsem, komu se kaj izrodi. Jr.)

A iz tega, kar sem kmetijski šoli tukaj povedal in kar je poštene zaslužila, naj nikdo ne sklepa, da sem morda nasprotuk kmetijske šole, to bi bilo napačno in krivo. Jaz sem prijatelj vsakega pravega napredka na vsakem polju, toraj tudi na kmetijskem in tako tudi gotovo kmetijsko šole, ako kaže dejansko č'bro voljo za vostranske napredki. Če bi po taka šola le razne drage poskušajo in sicer brezuspešne poskušnje delala in ne bi videla, kar jo dobro, praktično, kar je tako rekoč pred pragom leži in v hiši sili, tedaj bi si taka šola nikdar ne pridobila pravega zaupanja pri naših kmetovalcih (med katerimi sem začeno tudi jaz), katerinega bi tudi gotovo ne bila vredna.

(Konec pride.)

Dopisi.

V Gorici, 4. februar. — Zadnjič si omenila, draga „Soča“, nerede, ki so se godili v Ogleji z ozirom na izkopavanje rimske starosti. Povedala si, da so se pogubile dragocene starinske reči v martvišči ali v nekropoli, ki so je popolno uničila, da bi ne prišli na sled (kakor pravijo) brezumnemu načrtu o legi nekdanjega Ogleja, ki ga je bil načrtal neki pseudostrokovnjak. Starinske reči so se tam izkopavale ter prodajale v London in nihče ne more izvedeti: kdo jih je prodajal? Koliko je potegnil za nje? Kam je dejal denar? Le toliko je znano, da visoka viada ima že mnogo let v Ogleji muzej in svoja uradnika, ki nadzorujejo vse, kar se godi, ter da do zdaj ni bilo še objavljeno poročilo o prodeji v London. Pred leti pisala si, draga „Soča“, da so se prodajale izkopanine v deželi, in sicer vsled višjega dovoljenja, ali natančnejšega poročila ni bilo čitati nikjer.

Danes ti moram poročati, da se ne godi slabo samo na gmotnem in starinskem polju, ampak tudi na marsikaterem drugem. Dobro se spominjam, da si pisala, cenjena „Soča“, kdo je pomagal ustanoviti tukajšnji list „Il Corriere di Gorizia“, kdo je njegov višji pokrovitelj in v kake namene služi; a nikjer nisem čital, da bi bil kdo tvojim besedam odgovarjal ali celo ugovarjal. Po pravici smatram torej, da je vse resnica, kar si v tem oziru pisala. Priovedovala si o zvezah, o katerih se ne sme dalje govoriti, kateri zvezne so tako očividne, da niti slepec jih ne more tajiti. — Videli smo in vsakdanja skušnja nas uči, kakih nazorov je „Corriere“ v verskih zadevah. Koliko krat ga je moral zavrniti katolički „Eco“ v tem oziru? in kdaj je „Corr.“ tajil svoja načela v tem pogledu? Komu ni še živo v spominu, kako je „Corr.“ opeval samokres samomorilčev? in ali ni pred par dnevi prinesel poziva za ono slavnost v čast samomorilcu, katero je moral vzvišeni gospod knez nadškof javno grajati? Ali ni vabil ta list k podučenemu (?) večeru o Carducciju, pesniku prekimenskega duha? V verskem oziru je „Corr.“ zastopnik, najliberalnejših načel.

Kako pa gledé narodnosti? Kakor besen zaganja se od prvega začetka proti drugi deželni narodnosti, jo smeši in draži, kjer dobi le količaj povoda. Ali more kdo to tajiti? ali ni prinesel „Corr.“ članka „La grande Slovenia“! ali ni prinašal predlansko poletje vznemirajočih vestij o goričkih slovenskih okolicnih? in tako tudi po ajševskem dogodku preteklo poletje? Kakor pitan vol razsajal je po svoje ter ni spoštoval ni verskega prepričanja večine goričkih prebivalcev ni narodne čuti Avstriji zvesto udanih slovenskih prebivalcev. Menim, da „Corr.“ bi si štel v razširjanje, ako bi kdo o njem trdil, da je podpiral katoličko prepričanje, ali da je zagovarjal pravice slovenskega naroda.

In če ga v list je „Corriere“? kdo je pomagal pri njegovem rojstvu? kdo mu dovoljuje vse te skoke? O tem si pisala, cenjena „Soča“, in nikdo ti ni ugovarjal, niti „Corr.“ sam; tedaj je resnica, kar si pisala. Kdo hoče „Corriera“ pazljivo čitati, spozna kaj, koga in če gaje koristi napraviti zagovarja.

Proti katolički veri in proti Slovincem si „Corr.“ veliko dovoljuje in na tem pašniku je navadno nemočen. V državnih rečeh se ni pregrešil, ali onega uspeha ni imel, ki so ga nekje od njega pričakovali. Pondarjal je premočno svoje italijansko narodno stališče, da ni bilo prostora za drugo, česar so se nekje od njega nadejali. Zato je stranka, ki dela veter ob jadranskem morju, udihnila življenje drugemu listu, ki naj bi „Corriera“ v tem popolnoval, ne da bi mu v drugih oziurih nasprotoval; in tako ima „Corr.“ nasprotonika s te strani.

V verskem oziru nemarnost, v narodnem prepirci, v gmotnem škoda, v državnem potrebna pomoč — kdo prihaja vse to? Gospode državne poslanice prsimo, naj poprašajo grofa Taaffeja, ali so mu te reči znane in ali vse, kdo to prihaja? Ako so vse razume-

znané, bo vedel, kaj mu je storiti; ako mu niso znane, naj si jih dà opisat po zanesljivih osebah, in vedel bo, kaj se pripravlja ob jadranskem morju.

Pod Brincjem, dne 18. januarja. — (Radi vode nas bode!) Dobra, zdrava pitna voda blizu bivališč na pristojnem kraju je potrebna reč; to vemo tudi mi Za — Ovinkarji. In za to smo se bili združili pred par leti, hoteč napraviti nov vodnjak (vaško korito) pod Šimonom poleg h. št. 24. Iz tega namena šel je bil določeni podjetnik istega dela v davkarijo gledat na mapo, čegav je oni svet, kjer se je imela zidati „kašta“. In videl je in rekel je: svet je „promiška“ t. j. občinska, svet vseh. In na to se je začelo zidati in se je bilo tudi blizu dozidalo. In deli so: dobro bo!

A glej ga vrata potuhnjene! Zdaj se začne glasiti M-ar — tisti, ki je dejal, da bi želel, da bi spadala naša dežela pod Koroško. (Naj bi žel čez mejo, voščili bi mu srčo največ!) In del je: svet je moj! In dokazal je to s tremi pričami. Na to smo hoteli svet odkupiti od njega, če je vše res njevog. In bil je svet cenjen borih 15 gld. In bila sta pri tem cenicla g. F. Š. in J. Š. A gospod mogočen ni hotel tega odkupil; pokazati je želel, da je on. On (z veliko začetnico)! In dosegel je toliko, da je vše pozidana kašta posula s pomočjo — orožnikov. In bilo je tako — v tistih časih: ko je bil še malo na trduh nogah dotični posestnik blizu Predelice, in je bil v B. oblastnik ta, ki bi še rad zapovedoval, pa več ne more, in so bile še žive one tri priče. A mi poznamo M-arja, in bivšega oblastnika v B. in one tri rajne priče. Pa jedna od teh je moral slišati besede: T. ali si dal dušo? Priče so „doprinesle“, da v nekdanjih dobril časih so parizarji zavlačevali od Predelice celo do h. št. 24, ne da bi bil kedó oporekal; iz tega je M-ar izvajal, da oni svet je bila res prava njegova svojina. In g. M-ar je dosegel svoje po sodniškej poti. Kdo more kaj za to?

A dotični gospod je bil one čase tudi g. župan. In kot tak je lepo molčal ter trpel, da je ljudstvo bilo brez vode in trpel je sam z njim vred. In ga je vse svojeglavnož mora trpeti, če hoče izvesti stvar po svoje! — Kako pa to, da mu niso bile znane županske dolžnosti? saj je neki od sile učen. „Župana budi posebna skrb, narejati ali popravljati obče kládeze (vodnjake) in vodovaje.“ — Vsled tega moral je oblastvo opominjati ga na to; z drugo besedo: po politični poti dobili smo bili pravdo Za — Ovinkarji. A kaj? Pri nas se nam tako rado leni ali grezi, tako radi spimo! In zaspali smo bili in kladez z nami vred, kakor v onem zaplantanem gradu, kjer je bil zaspal kuhar s klobaso pred ustmi!

Pa ipak glej — tu jeden odpre oči, začne vzdehati. Naposled odpre še usta, češ: Možje, čas bo: oj! In ta strase še druge. In vzdramijo se in spregledajo, češ: Lej ga Kloftra, on je uže na nogah, kedaj je ustal?

In sedanje županstvo — naj bi se ne utohnilo — ima trdnjo voljo, dati vode še Za — Ovinkarjem, da ne bodo morali živeti od milosti Šklavdrov in Jurijev. In mislimi so zopet, da ima biti vodnjak upravna tistem preklicanem mestu (ki je umišljena sv. g. M-arja), kjer je uže stal oni vodnjak. A g. M-ar (ali njegovi ljudje) ne dajo mesta in ga ne dajo. In na to se je določilo, naj bode vodnjak za Za — Ovinkarje za hruško pod Andrejolijevi hišo. In ker je treba v to dovoljenje dotične cestne gospiske, so se naši možje menda uže oglasili na dotičnem mestu za to. (Menda — sem del; kajti navada je po nekodi, da „drže sejo“ gledé kake reči, potlej pa se razidejo, ne da bi kaj rešili!)

A nam se naznačeno mesto ne vidi pravo. Za prvo: kam se bode odtekala odvišja nepotrebna voda od korita? kdo jo bode hotel čez polje? To pršanje velja, če bi napravili kládeze za hruško v polji. In za drugo in za tretje, in sploh: najlepši prostor se meni (in drugim) vidi na onem preklicanem mestu, kjer je uže jedenkrat stal kládez. (Ce veste vi drugače, prepričajte nas o nasprotnem). Ali je ni sile, ki bi zlomila „ložko silo“ ter primorala g. M-arja, da bi dal oni prostor za obče namene?

Nu, pa za zdaj nečem še nič reči; zdaj je tako voda zamrzna. A na spomlad, ko se jame tajati, pa zavéčem; oj, oj, oj, oj! Saj pravi pregovor:

Otroka, ki ne veka, mati ne podoji! In pregovori so resnični (naj bi bili tudi turški), sicer bi ne bili pregovori. In tako hoče ravnat tudi Za — Ovinkar.

Politični pregled.

Do sedaj je imel drž. zbor uže tri seje. V prvi seji se je predsednik najprej spominjal o-nih poslancev, ki so se med počitnicami preseili v večnost, in mesto njih voljeni so storili svojo obljubo. Na dnevnem redu prvi sej so bila le prva branja vladnih predlogov iz o-nih pos-

kah, ki jih ima prvi glas, hitro spozna ono zavijanje in zdihanje, ki je ženakam lastno. Ko bi se bili oni „šnerkeljni“ izpustili, bi bila melodija lepša, spodnejša, sploh krasna postna pesen, kjer bi se harmonizacija v mol—akordih še le prav prikladala.

„Teksti ali besede,“ pravi predgovor, „so se moralni tu in tam povsem predelati, ali oziraje se na njih starost in originalnost, se je marsikaj spregledalo.“ Nam se zdi, da so se teksti tu in tam še pre malo popravili, a drugim se več da, se bodo zdeli pa preveč moderni. Težko je tu pravo pravilo določiti. Nemeji tiskajo stare pesni, kakerne so. Naše stare pesni pa se ne morejo v starci obliki ponatisniti, ker so vedeli brez pravega pesniškega metra, brez rim, polne tujk itd. Tudi zadnjaj pesni je gledé verskih resnic prav ubog, tu in tam celo smešen. Kaj bi bilo torej storiti? Menimo, da naj se stare pesni vsaj toliko popravijo, da se iz njih iztrebi vse neremično, nedostojno, smešno; glede oblike naj se izbačejo vse slovenske nepravilnosti in napake v naglasu; pesniška mera naj bo dosledna, dovršene rime pa se pri takih pesnih ne zahtevajo.

Nekaterim pesnim so pridjane tudi kratke predigre, zložene v pravem cerkvenem slogu. Tiak je na kamen, a dovolj jasen in ličen, škoda, da so napevi na eni strani, teksti pa zadej na drugi strani, kar pove zeč ovira. Kljub tem nedostatkom priporočamo „Cerkvene pesni“ vsem slovenskim organizom in cerkvenim pevcom. Večina pesni so pravi beseri. Cena zvezku je 80 kr. s poštnino vred in se dobiva pri M. Coppelju, knjigarnji v Gorici, somenske ulice,

meznih poslancev. Vlada je predložila postavne načrte glede določeb proti nevarnim nakanam socialistov, kakor tudi glede zavarovanja delavcev za slučaj bolezni in za uravnanje stavbarstva. Posl. Lienbacher je stavljal samostalen predlog o preosnovi hišnega davka po nekaterih krajih in posl. Mataš je priporočal in predlagal urejenje in zboljšanje plače suplementom srednjih šol. Stavljeni predlogi izročili so se doteden odsekom. V četrtek je bila volitev stalnega predsedništva za celo dobo sedanja, in voljeni so bili doseđanji začasni upravitelji in sicer: dr. Smolka predsednik, grof Rihard Clam Martinic prvi in vitez Chlumecky drugi podpredsednik.

Ogerski zbor je za nekaj dni prenehal svoje delovanje, ker so te dni ogerski ministri odšli na Dunaj, da z našimi ministri zvrše razprave o medsebojni pogodbi. Obe vladi sti se neki uže porazumeli in zaključek njunih razprav predložili se v kratkem avstrijski in ogerski zbornici v obravnava in potrditev.

Iz inostranstva nam je pred vsem omenjati razprave v pruski poslaniški zbornici o izgonu Poljakov iz Prusije. Znano je našim čitateljem, da je pred nekaj časom uže nemški drž. zbor hotel kneza Bismarcka interpelovali o izgonu Poljakov; ali tedaj je Bismarck v zboru prečital pismo pruskega kralja, ki je ob ednem tudi nemški cesar, v katerem pismu je kralj Viljem, ali prav za prav knez Bismarck, trdil, da je oni izgon izključljivo pruska zadeva, v katero se ne more in ne sme vtikati nemški drž. zbor. Ta zadeva tedaj je bila pretekli teden predmet burnih in dolgih razprav v pruski poslaniški zbornici. In tu se je Bismarck pokazal v svojem pravem svitu kot zagrizen Nemec, ohol Prus in brezoziren minister. On ni le zagovarjal svojega dosedanjega postopanja, ampak je segnil v svojem sovraštvu do Poljakov tako daleč, da je rekel, da noben Nemec pa tudi Poljak ne, če hoče biti vojak ali uradnik, ne sme več kake Poljakinje vzeti za ženo, ker na ta način je nemšto v nevarnosti; in na to je še pridjal, da hoče, če bode treba, po sili pokupiti posestva poljskih plemenitašev, ki so naj večja zaslomba slovanstva na Prusku, plemenitaše pa po svetu pognati in na njihovih posestvih naseliti Nemce čiste krvi. Ta govor Bismarkov, ki uničevalni boj napoveduje Poljakom, je tako dopadal našim ultranemcem, da hoče celo nemški klub drž. zborna avstrijskega knezu Bismarcku poslati priznanje in zahvalo.

Turški, srbski in bulgarski poslaniki so se sezeli v Bukareštu, da sklenejo mirovno pogodbo. Turčija hoče kneza Aleksandra imenovati načelnika izhodnji Rumeliji za pet let in po preteklu teh bi ga smela nadalje potrditi, ne da bi v to potrebovala privoljenja drugih velesil; knez pa bi odražoval Turčiji letni tribut in je bil zaveznik tudi ob času vojske.

Odgovor na drugo poostreno noto angleško, katerega je grška vlada komaj te dni dala, je enak prvemu. Grška noče nič slišati o razorenji in pravi, da ona odvrača od sebe vso odgovornost, ako pride do prelivanja krvi za slučaj, da pride tuje brodovje v grške zalive.

Angleško ministerstvo, kateremu je načelnik zopet Gladstone, je uže sestavljeno, ali uradno ne še objavljeno. Kakor se zatrjuje, hoče novi kabinet Irčem privoliti lasten parlament v Dublinu, ki se bo imel pečati izključljivo le z irskim vprašanjem, varovati pa celokupnost države in ne krititi kroninih pravic.

Domače in razne vesti.

Goriška čitalnica imela je 30. jan. zvečer svoj redni občni zbor, v katerem se je sprejelo tajnikovo poročilo in denarničarjev proračun za leto 1886 brez ugovora. Predsednik vitez Tonkli je odgovarjal na razne interpelacije prof. Erjaveca, Jul. pl. Kleinmaya in Fr. Podgornika o novih društvenih prostorih. Na predlog mons. A. Marušiča izvolil se je dr. vitez Tonkli po vskliku zopet za predsednika, Ivan Pirjevec po nasvetu prof. Erjaveca pa za denarničarja. V odbor so se volili naslednji gospodje: Iv. Mazzina, dr. Fr. Kos, Jož. Koček, Jak. Čopular, Iv.

Berbuč, Ant. Šantelj, Ern. Klavžar; namestnika sta dr. Lisjak in dr. Stanič. Odbor se je kmalu potem konstituiral ter je izvoljen podpredsednik prof. Berbuč, tajnik dr. Kos. — Čitalnični prostori so toliko dovršeni, da jutre 6. t. m. bo že prva beseda s plesom. Spored obsega petje, godbo, citre, govor in igro "Telegram". Udeležba bo po pripravah velika in vsakdo se lahko prepriča o ukusnosti novih prostrov. Natančneje bomo pisali, ko se slavnost izvrši.

Slov. bralno in podporno društvo imelo je pretekli pondeljek zvečer svojo navadno pustno veselico, ples in domačo zabavo. Marziničeva dvorana s prednjo sobo bila je prenapolnjena, tako da so se morali pari vrstiti, da so plesali enkrat oni z rudečimi, potem pa oni z belimi znamenji. V gorenjih prostorih bila je domača zabava, pri kateri sta izvrstno citrala gosp. Omulec in Prevec. Občinstvo bilo je vse prostora polno, tudi z deželo došlo je bilo nekaj gospode, med njimi deželni poslanec g. R. Mahorčič. Odboru gre čast, da je vse prav lepo osnoval in izvrstno vodil; na vsakem kraju in za vsalo potrebo bili so odločeni nadzorniki in voditelji; zato se je vršilo vse popolnoma redno v veliko čast navzčim. Vsi zaslužijo največjo pohvalo, posebno glavni voditelj g. podpredsednik Julij pl. Kleinmayr, namestnik g. Prinčič in izmed neodbornikov g. dr. Stanič. O polunoči bili so v 1. in 2. nadstropji vsi prostori polni in mnogi so morali iti v kavarno pri tleh; veselica je nehala še le o peti zajutra.

Studentovska kuhinja. Družbi sv. Vincencija so darovali za ovo ustanovo p. n. prečestiti gospodje: dok. Vidic 2 gl., vik. J. Kodrè 2 gl., Marko Vales 1 gl., Neimenovan 1 gl., vik. Jože Pavletič 2 gl., deželni poslanec in župan Mahorčič 5 gl., prof. J. Jenko 3 gl., Matth. VI. 2-4. 1 gl., V. H. v Gorici 3 gl. Iskrena zahvala! Obširno poročilo za leto 1885. se uže tiska.

Nadzorstvo pri učenji se je s 1. januarjem na novo in boljše razdelilo in sicer nadzorujejo in vodijo učenje naših dijakov med 10. in 2. uro brezplačno in mimo g. gim. učitelja Jož. Kožuha, vit. Baubela in č. g. Castelizza, ki so uže poprej svoje duševne moći podarili učenci se mladini naše "studentovske kuhinje", še gospodje učitelji: Cencič, Delkin, Hrvatin, Komelj in Likar. Požertovalnim gospodom v imenu mladine in odbora presereno zahvalo izreka: J. pl. K.

Radodarni doneski za otroški vrt: J. K. v Dornb. 1 gl. 40 kr. — J. M. v Št. M. 1 gl. — N. N. v Gorici 1 gl. — Ivan Kodrè v Osaku 2 gl. — Rodoljub v Lahih 2 gl. — Jožef Pavletič v Cerkovem 1 gl. — Za dekliško šolo darovali so isti gospodje (razen g. N. N.) enake voste, kakor za otroški vrt. Hvala jim prelepa in obilno posnemalcev.

Dr. Jožef vitez Tonkli, namestnik deželnega glavarja goriškega in državni poslanec, imenovan je od vvišenega gospoda Feliksa barona Pino-ta, kupčiškega ministra dunajskega, ud upravnega sveta (Verwaltungsrath) avstrijskega Lloyda v Trstu namesto g. Vidulicha, ki je do zdaj zastopal vladu v rečenem svetu. Kot upravni svetovalec bo moral hoditi vitez Tonkli par krat na leto v Trst k odborovim sejam. Stalna plača znaša, kakor pravijo, 4000 gl., "štola", ki se pa ne pričeva dohodkom, nese okolo 6000 gl., tako da letni prihodek znaša blizu 10.000 gl. Čestitamo svojemu rojaku k dostojni službi, ki mu dà pričilo, da bo sebi, državi in narodu še več pomagal nego do zdaj.

Imenovanja. Deželni odbor goriški imenoval je Karola viteza Dolia c-a de Cipriani-ja kancelista ali vodjo deželne pisarnice, Ernesta Klavžar-ja pa asistenta v deželni pisarni. — Ivan Milovčič, sodniški pristav v Kanalu, pojde kot tak k deželnemu sodnemu v Trstu.

Umrl je Anton Močnik, duhovnik goriške nadškofije, brat šolskega nadzornika in pisatelja šolskih knjig, Franca Močnika, v ljubljanski bolnišnici. Ranji je živel mnogo let v pokoji sam za se, ne zmeneč se za svet in njegovo veselje; prej je služboval v Cerknem, v Šempasu, na Trnovem in v Oblokah. Naj v miru počiva.

Društvo za podnebno zdravišče v Gorici imelo je 3. t. m. svoj občni zbor, v katerem je predlagal g. Velicogna, naj bi se podajali zapisniki vseh odborovih sej in imeniki došlih tujcev tukajšnjim listom, da bi jih objavljali. Baron Rechbach je odgovoril, da "Corriere" ni opustil ali zamolčal nič tega, kar je odbor deloval. Zdi se iz tega, da "Corr." je uradni list za poročila imenovanega društva, kakor je že za poročila o. k. kupčiške in obrtniške zbornice. Tudi v vojaških zadevah prinesel je bil o prički naznanilo, katerega drugi goriški listi niso bili dobili.

Zastavljavnica in z njo zdržena hranilnica, ustanovljena po grofu Thurnu v Gorici, izdala je sklep računa za leto 1884. Iz njega je razvidno, da je imela dohodkov 706.124 gl. 13½ kr., stroškov 654.896 gl. 40½ kr. in konečnega ostanka v blagajnici 51.227 gl. 73 kr. Čistega dobiška imel je zato 15.363 gl.

95½ kr., katerega se je ena petina, to je 3076 gl. 80 kr. pristela ustanovni glavnici; 7000 gl. se je razdelilo med uboge; 5307 gl. 15½ kr. šlo je v rezervni zalog. Ustanovna glavnica znašala je konec leta 1884 85.319 gl. 09 kr., rezervni zalog 76.877 gl. 19 kr., upravi stroški za leto 1884 11.159 gl. 15½ kr.

Deželni odbor izdal je poročilo o svojem dejanju od 19. julija 1874 do 20. novembra 1885 tudi v slovenskem jeziku. Poročilo razposlalo se je po navadi županstvom in raznimi uradom ter je vredno, da se prebere in premisli. Taka poročila in sicer prav natančna in podrobna naj bi izdajali tudi drugi javni uradi, n. pr. cestni odbori in okrajni župski sveti, ki imajo pravico nakladati doklade k izravnim davkom. V poročilu deželnega odbora so posebno važni razni računi in računski pregledi, s katerimi naj bi se naši rojaki seznanili.

Društvo zdravnikov za pokneženo grofijo Goriško in Gradiško bo imelo prihodnjo nedeljo 7. t. m. ob 8 urah popoludne v deželni dvorani svoj redni občni zbor, pri katerem se bo volil nov odbor. Dr. Gentili bo poročal o predlogu, da bi se znižala letnina mestnih udov, dr. Perco pa o Oertlovecu načinu, "kako sušiti človeški organizem."

Čitalnica v Prvačini priredi dne 14. februarja t. l. veselico s petjem, igro in plesom, pri katerem bo sviral vojaški orkester 14 mož.

Obračnava pred najvišjim sodiščem na Dunaju bila je 29. januarja v pravdi Matije Jonka iz Boča proti "Slovenskemu Narodu". Najvišje sodišče je ovrglo ugovor ničnosti, ki ga je bil uvozlil g. Jonko proti razsodbi ljubljanske porotne sodnije, ter je potrdilo razsodbo, vsele katere je bil "Sl. Narod" spoznan nekriv žaljenja časti. Proti tej razsodbi ni več ugovora.

Delavško podporno društvo v Trstu pod pokroviteljstvom Njegove Visokosti cesarjeviča Rudolfa napravi 6. febr. t. l. velik ples v gledališči Fenice. Začetek ob 9. uri zvečer; svirala bo pomnožena veteranska godba. Plešalo se bo "kolo" v raznih slovenskih narodnih noščah in starodavni tržaški narodni ples "monfrina," ki se ni plesal v Trstu uže več nego 30 let.

V Trstu začeli so, kakor pripoveduje onašnji list, pogovori, da bi se osnovala med Progressovou stranko, ki bi slišala na ime zmerne, s katero bi "patriot" lahko stopili v dotiko. Na to se dela posebno v "patriotičnih" krogih in ni dvomiti, da se zveza posreči. S tem bo dokazano, da v Trstu je vse v redu, da pri zadnjih volitvah so v resnicu smagali "patrioti", ki so bili po pomoti vpisani med Progressove. Ali bo grof Taaffe veroval, da v Trstu se ujemajo stvari z imeni, ki se jim dajejo? Tič štruc u takne glavo v grm, kadar ga sovražnik preganja, in misli, da je varen, ko glavo skrije, da nič ne vidi. Pa ne da bi tudi v Trstu igrali tiča štrucha? kajti ta igra bi trpela le do prihodnjih volitev in ne dalje.

Tržaške volitve ne dajo še miru nekaterim ljudem, ki nočejo verovati, da so sramotno propadli sè svojo politiko v Trstu, dasi berejo lahko vsak dan črno na belem, da "Progress" je zmagal z 88 kandidati med 54. Izid volitev je nekim politikom glave zmečal, da ne vejo, kaj bi podeli. Preračunjeno so imeli na papirji, da zmagata nedelavna in nepraktična "Associazione" in da razglasijo sijajno zmago kot nasledek naprednega nemšča v Trstu. Prvi trenutek po zgubljeni bitki brzojavili so glasilu "Nemškega kluba" (Tagespost) v Gradiču, da Nemci v Trstu se volitve niso udeležili, ter so menili, da se rečijo tako sramote, katero so si nakopali. Ali kmalu so spoznali, da ta popravek je slab, kajti branitelji države, ki v boji odvražajo orotje ter se poskrijejo, so malo vredni. Zato pozneje niso več o tem govorili, timveč so raznesli govorio, da tržaški Slovenci so zakrivili zmago "Progressovcev", ker so ž ujuni glasovali. Do zdaj niso mogli niti toliko Slovencev v Trstu zaseleti, da bi jim bili izpolnili slovenski ljudski šolo; zdaj jih je pa naenkrat toliko, da so zakrivili propad ogromne nemške naselbine! Kdo je naučil tržaške politike take stete? Kedaj so se motili ti gospodje? prej, ko niso nahajali Slovencev v Trstu? ali zdaj, ko so jih našli toliko število? Enkrat so se gotovo motili, ako ne celo večkrat. Tisti močje, ki so brzojavili v "Tagespostu", da Nemci se niso udeležili volitev, pripovedujejo zdaj lahkovrem Tržačanom, da je voljenih v mestni zastop 38 "Progressovcev", 11 Nemcev in 5 Slovencev. Kako se ujema tako številjenje? Vidi se, da številke delajo močen preglavico, in gotovo je, da te preglavice ne bo še konec, ako se ne spriznijo in zdržijo s "Progressovo" stranko proti Slovanom, kajti edino le v zvezi izmisljenega nemškega življa s pokrito in nepokrito irredento ter v skritem in očitem boji zoper Slovane nahaja se poroštvo boljših volitev v Trstu — po mnenju izolanih in praktičnih politikov. Kaj ne? — Mi smo drugega prepričanja, pa ga nikomur ne uslujemo; ali nesramno je, da nekateri listi Slovanom njih uluge tako povračujejo. Zgodovina bo vedela o tem dragu pesen poti nego psuci z odprtimi očmi.

Nevernost širi se vedno bolj pod imenom italijanskega narodnjaštva in liberalizma. Neki list tolče na veliki buben ter opeva samokres in pogreb samomorilčev (šansko leto). Lahkoverni kristiani si dajo izpoliti zadni ostanek katoliške vere po brezvernih Židih in prostomavtarjih raznih narodnosti, tudi takih, ki pravijo in se proglašajo, da vzdržujejo avstrijskega na jugu. Avstrijskega je bilo in ostane po svojem namenu katoliško, pravčno, verno. Kdor meni, da sledi Avstriji s pospeševanjem brezvernih zavodov in ustavov in takih, ki odvračajo otroke od vere njih roditeljev v posameznih tečkah ali v skupnosti, je slab državljan. Nekateri zapeljni mladeniči slavili so 2. februar na gorjanskem pokopališču samomorilca Höchta, ki je kljubu nemškega imena postal prijatelj nekaterih Italijanov po svojem dejanju. Milostljivi gospod knez in nadškof gorjanski Alojzij je javno protestoval proti takemu žaljenju verskega čuta in onečičenju blagoslovljenega kraja. V novih časih širi se v naših južnih krajih v enaki meri irredenta, neverstvo, narodna zdražiba, nemir in ljubkovanje dveh nasprotnih stilov. Kaj bo iz tega, pokale prihodnost? Lahko bi vedeli že zdaj, pa bi nam ne verjeli. Takega duha in takih razmer ni bilo že pri naših; ako ne pride kmalu pomoč od visoke vlade, bo težko celiti rane, ki se sekajo z umetnim nepretrganim draženjem in birjenjem liberalno-fidarskih in prostomavtarskih načel se severa in z juga. Zadnji čas je, da bi se okoliščine spoznale in da bi začeli celiti in lečiti tam, od kodar vse to izvira, drugače ne bo boljše na naši temi.

Riba v Idriji orkajo, kakor je sporočil prijatelj lista s Sv. Goro, več nad 70 let, to je odkar se bili plati poviči vodo iz Idrijskega rudnika v Idriji. Pred 70 ali 75 leti bilo je prvič v Idriji vse polno mrtvih rib radi vode, ki je v obilju množini prišla iz rudnika v drugo vodo, in ob skalah na bregu bilo je polno glina. Posneje je bilo bolje. Ko se je pred leti student pokazal v Idrijskem rudniku, začeli so plati vodo iz jam. Od tistega časa vidujejo pogosto mrtve rive. Morda je letos zaradi tega toliko mrtvih rib, ker je bilo vreme deževno in ker je najbrže mnogo vode prisko iz rudnika v Idriji. Ona voda ima v sebi živo srebro, ki je škodljivo živečim stvarjem.

Nove knjige. „Spomenik slovenskega ustanovništva.“ Spisal in založil Anton Trstenjak. Nationa, „Narodna tiskarna“ v Ljubljani. 1886. Maša 8°, XII in 276 stranij. S 45 podobami. V tej knjigi opisuje g. pisatelj lansko potovanje slovenskih gostov v zlato Prago ter podaja stike 45 slavnih mož slovenskih, hrvaških in čeških. Priporočamo knjigo vsem zavednim Slovencem, ki hočejo poizvedeti, kako slovensko in prešeno so bili naši rojaki sprejeti pri bratih Čehih, in ki se hočejo seznaniti z največjimi pisatelji imenovanih slovenskih plemen. Cena knjige je s poštnico vred 1 gl. 10 kr., torej primerno tako mizka.

Zahvala.

Podpisani izrekuje z otožnim srcem v imenu cele žaljive družine najtoplješo zahvalo čestitemu gospodu vikaru za večkratno tolažilo pri obiskovanji v bolezni; čestitim g. oo. Frančiškanom in sploh vsem onim, ker so mojemu ocetu zadajo čast skozali, spremjam ga k hladnemu počitku. Bog naj jim plati. Zahajoci sin

ŠTEFAN KODERMAC.

V Pevni 1. februarja 1886.

Sckwarz Satin mervelleux (ganz Seide)
fl. 1.15 per Meter bis fl. 6.45 (in 16 verschiedenen Qualitäten) versendet in einzelnen Roben und ganzen Sticken zollfrei in's Haus des Seidenfabrik-Dépot von G. Hennelberg (k. und k. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Brief kosten 10 kr. Porto.

Javna dražba.

Podpisani naznanja, da bo dne 22. februarja t. l. od 9. do 12. ure predpoldne v Gorjanskem javna dražba za podjetje poprave, višanja in širjenja tukajšnje cerkve. Klicna cena znaša 8.400 gl. Podjetnik položi 5% varčnine.

Načrt stavbe, proračun stroškov in pogoje ogleda si lahko vsakde v tukajšnji občinski pisarni.

CERVENI STAVBENI ODBOR
v Gorjanskem, dne 4. februarja 1886.

HILARIJANSKA TISKARNA

v Gorici, v munskih ulicah h. št. 14,

sprejema v tisk knjige, knjigice, časnike, vizitne liste, vabila, okrožnice, sonete, peticije, cenike, jedilne liste, bolete, vozne in mrtvaške liste, žalna pisma in vsakršna dela, ki spadajo v delokrške umetnosti po prav nizkih cenah.

Tiskarna ima v zalogi **vsakovrstnih tiskalnic za cerkveno rabo**, kakor: za spričevala, račune, dnevne, zapisnike, pregledne, razkaze, posnetke, kanonske table, matice (matrike) za krst, birmo, zakor, smrt, velikonočne liste, kakor tudi za popis duš (status) v latinskom, slovenščinem, italijanskem in nemškem jeziku itd. itd.

Tiskarna daje poročilo za natanko in hitro postrežbo in za nizkost cen.

Jožef Culot

ZA PUSTNI ČAS

nahaja se pri podpisanim velika izbira kotlijonskih redov in šem vsake vrste, papirnatih, platnenih, svilenih, črnih in barvanih.

Opozarja tudi spoštovane kmetovalce, da je dobil mnogo vrtaih semen, zagotovljenih gledé dobrte.

Ima tudi zalogo igrač in malih rečij vsake vrste, katere prodaja na debelo in na drobno po nizkih cenah.

Jožef Culot

v Raštelji, št. 2-25.

Jožef Culot

Št. 3410. P.

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà), vstanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznana, da bode dne 8. marca t. l. začela javna dražba (kant) nerešenih zastav IV. četrlet leta 1884, t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca oktobra, novembra in decembra 1884.

Ravnatelj: D. LOVISONI.

Piccoli-eva esenca za želodec.

G. PICCOLI, Ljubljani.

Ozdravje kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravnikov spričeval bolesni v želodcu in trebuhi, bledjenju, krči, želodec in promenjavno mrzlico, zaboranje, hemorejide, zlatencos, migrane itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovalci po pošti v žkatljicah po 12 steklenic za 1 gl. 36 novc.

Pri večji številki dobri se primare odpust.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani

Na zahtevanje potrijuem, da sem Vaš evet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih všepršno rabil proti boleznim v želodcu in zlati zili.

Ljubljana, mesec januar 1884.

Dr. Emil vitez Stockl,
c. k. vladni svetovalec in deželno-saintite poročevalci.

Uspodnost tega izvrstnega zdravila spričujejo tudi

gg. dr. D. Agostini, dr. Cambon, vitez dr. Goracuchi,

dr. Pardo — slovečki zdravnički.

Podpisani potrijue, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moći. Ž njo ozdravilo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.

Po 15 kr. steklenico prodaja v Gorici lekarna Ponconi, v Tolminu Palica, v Kormina Franzoni, v Gradischi Coassini, v Gradeži Pasqualis in nahaja se vsečnom v vseh lekarnah na Tirolskem, v Tretu, Istri in Dalmaciji.

LEKARNA TRNKOCZY

zraven rotoviza, na velikem mestnem trgu v Ljubljani priporoča in razpošilja s poštnim povzetjem

Marijaceljske kapljice

za želodec,

katerim se ima na tiseči ljudi zahvaliti za zdravje, imajo invrten vseh pri vseh bolezni v želodci in so neprekoslivo sredstvo zoper pomakanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatencos, blijuvanje, glavobol, krči v želodci, bitje srca, zaboranje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlati zili.

SVARILO! Še jedenkrat nam je oneminiti, da so te kapljice izpostavljene velikemu ponarejanju. Mnogo ljudi je, ki ne znajo pripravljanja teh kapljic in pod imenom „Marijaceljske kapljice“ razpečavajo slednje kot ponarejeno kapljice meji nevednim ljudstvom. Te kapljice zaradi svoje brezveselnosti niso prave „Marijaceljske želodečne kapljice“. Kdor torej želi pravih „Marijaceljskih želodčnih kapljic“, pazí naj pri kupovanju vedno na gorenjo podobo Materje božje, ki je za varstveno znakovo postavno zajamčena in mora biti na vsaki steklenici.

Dobivajo se v lekarni Trnkoczy zraven rotoviza v Ljubljani, so najboljše in, kakor mnoga zahvalna pisma potrijuejo, najkušenje in prospodneje kapljice zoper vse želodčne bolezni in njih nasledke.

1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld.

Razpošilja se s pošto najmenj jeden tucat steklenic. Naslov: Lekarna Trnkoczy v Ljubljani.

POTNIKE IN BLAGO

spravila v

Ameriko

najbolje in najceneje

Arnold Reif, na Dunaju, I. Koločvartring h. št. 9
(Najstarejša firma te vrste.)